

İlgili Kanun / Madde
6100 S. HMK/27, 323

T.C
YARGITAY
22. Hukuk Dairesi

Esas No. 2016/1626
Karar No. 2018/27814
Tarihi: 19.12.2018

- HUKUKİ DİNLENME HAKKI
- İHTARNAME GİDERLERİNİN DE YARGILAMA GİDERLERİ KAPSAMINA GİRDİĞİ

ÖZETİ: 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 27. maddesinde yer bulan “Hukuki Dinlenilme Hakkı” gereğince davanın tarafları, müdahiller ve yargılamanın diğer ilgilileri, kendi hakları ile bağlantılı olarak hukuki dinlenilme hakkına sahip olup, bu hakkın yargılama ile ilgili olarak bilgi sahibi olunmasını, açıklama ve ispat hakkını, mahkemenin, açıklamaları dikkate alarak değerlendirmesini ve kararların somut ve açık olarak gerekçelendirilmesini içermektedir. Mahkeme, iki tarafa eşit şekilde hukukî dinlenilme hakkı tanyarak hükmünü vermelidir. Anayasanın 36. maddesinde ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 6. maddesinde düzenlenen adil yargılanma hakkının en önemli unsuru olan hukukî dinlenilme hakkı, adil yargılanma hakkı içinde teminat altına alınmıştır. Bu hakka, tarafın hâkime meramını anlatma hakkı ya da iddia ve savunma hakkı da denilmektedir. Ancak, hukukî dinlenilme hakkı, bu ifadeleri de kapsayan daha geniş bir anlama sahiptir. Bu hak çerçevesinde, tarafların gerek yargı organlarınca gerekse karşı tarafça yapılan işlemler konusunda bilgilendirilmeleri zorunludur. Kişinin kendisinden habersiz yargılama yapılarak karar verilmesi, kural olarak mümkün değildir.

Bu kapsamda hukuki dinlenilme hakkı, bilgilendirme/bilgilendirme, açıklama yapma, yargı organlarınca dikkate alınma ve kararların gerekçeli olması gibi hususları içerdiği açıktır. Bilgilendirme hakkı, yargılamanın içeriğine dair tam bir bilgi sahibi olmanın yanında gerek karşı tarafın gerekse de yargı organlarının dosya içeriğine yapmış oldukları işlemleri öğrenmelerini kapsar. Bilgilendirme/ bilgilendirme hakkının etkin biçimde kullanılabilmesi için gönderilecek tebligat ve davetiyelerde kanunda öngörölmüş şekil şartlarına sıkı sıkıya uyulması gerekmektedir. Ayrıca bu hak sadece davanın başındaki iddia ve savunmalar açısından değil yargılamanın her aşamasında dikkate alınmalıdır. Bu kapsamda devam eden bir yargılamada, tarafların açıklamaları için bilgilendirme yeterli olmayıp yargılamada yer alan diğer kişilerin (tanık, bilirkişi gibi) açıklamaları açısından da önemlidir. Bilgilendirme hakkının usulüne uygun kullanımı ile tarafların haklarında öğrendikleri isnat ve iddialara karşı beyanda bulunabilme, davaya yönelik bilgi ve belge verebilme yani açıklama yapma hakkı da hukuki güvenceye bağlanmaktadır. Böylece davanın her iki tarafına eşit şekilde açıklama yapma hakkı tanınması ile adaletin görünür kılınması sağlanacaktır. Açıklamada bulunma hakkı, tarafların, yazılı veya sözlü şekilde iddia ve savunmalara karşı itirazda bulunabilme, davaya ilişkin beyanda bulunmalarını sağlar

Hukuk Muhakemeleri Kanununun “Yargılama Giderlerinin Kapsamı” başlıklı 323. maddesinin 1. fıkrasının (ç) bendinde, ihtarname giderlerinin de yargılama giderlerine kapsamında olduğu açıkça belirtilmiştir. Bu nedenle, davacının ihtarname giderlerinin davalı MNG Kargo Yurtiçi ve Yurtdışı Taşımacılık Anonim Şirketi’nden tahsiline hükmedilmesi gerekirken yazılı gerekçeyle reddedilmesi hatalıdır.

DAVA: Taraflar arasında görülen dava sonucunda verilen kararın, temyizen incelenmesi taraflar vekillerince istenilmekle, temyiz taleplerinin süresinde olduğu anlaşıldı. Dava dosyası için Tetkik Hakimi S. S. Ünal tarafından düzenlenen rapor dinlendikten sonra dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü:

Davacı isteminin özeti:

Davacı, fazla mesai ve genel tatil ücreti alacakları ile ihtarname giderlerinin tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

Davalılar cevabının özeti:

Davalılar, davanın reddini talep etmiştir.

Mahkeme kararının özeti:

Mahkemece, yapılan yargılama sonucunda yazılı gerekçeyle davanın kısmen kabulüne, kısmen reddine karar verilmiştir.

Temyiz:

Karar, taraflar vekillerince temyiz edilmiştir.

Gerekçe:

1-Dosyadaki yazılara, kararın dayandığı delillerle kanuni gerektirici sebeplere göre tarafların aşağıdaki bentlerin kapsamı dışında kalan temyiz itirazları yerinde değildir.

2-Tarafların hukuki dinlenilme haklarının kısıtlanıp kısıtlanmadığı hususu taraflar arasında uyuşmazlık konusudur.

Savunma hakkı Anayasa'mızın hak arama hürriyeti başlıklı 36. maddesinde "Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir." düzenlemesi ile açıkça hüküm altına alınmıştır.

İddia ve savunma hakkı, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun hukuki dinlenilme hakkı başlıklı 27. maddesi ile usul hukukumuzda yansıtılmıştır.

Anılan maddenin birinci fıkrasında davanın taraflarının kendi hakları ile bağlantılı olarak hukuki dinlenilme hakkına sahip oldukları belirtildikten sonra maddenin ikinci fıkrasında bu hakkın "açıklama ve ispat hakkı"nı da içerdiği vurgulanmıştır. Davanın taraflarının usul hukuku hükümlerine aykırı olarak açıklama ve ispat hakkını kullanmalarının kısıtlanması, iddia ve savunma hakkının kısıtlanması sonucunu doğurur.

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 27. maddesinde yer bulan "Hukuki Dinlenilme Hakkı" gereğince davanın tarafları, müdahiller ve yargılamanın diğer ilgilileri, kendi hakları ile bağlantılı olarak hukuki dinlenilme hakkına sahip olup, bu hakkın yargılama ile ilgili olarak bilgi sahibi olunmasını, açıklama ve ispat hakkını, mahkemenin, açıklamaları dikkate alarak değerlendirmesini ve kararların somut ve açık olarak gerekçelendirilmesini içermektedir. Mahkeme, iki tarafa eşit

şekilde hukukî dinlenilme hakkı tanıyarak hükmünü vermelidir. Anayasanın 36. maddesinde ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 6. maddesinde düzenlenen adil yargılanma hakkının en önemli unsuru olan hukukî dinlenilme hakkı, adil yargılanma hakkı içinde teminat altına alınmıştır. Bu hakka, tarafın hâkime meramını anlatma hakkı ya da iddia ve savunma hakkı da denilmektedir. Ancak, hukukî dinlenilme hakkı, bu ifadeleri de kapsayan daha geniş bir anlama sahiptir. Bu hak çerçevesinde, tarafların gerek yargı organlarınınca gerekse karşı tarafça yapılan işlemler konusunda bilgilendirilmeleri zorunludur. Kişinin kendisinden habersiz yargılama yapılarak karar verilmesi, kural olarak mümkün değildir.

Bu kapsamda hukuki dinlenilme hakkı, bilgilendirme/bilgilendirme, açıklama yapma, yargı organlarınınca dikkate alınma ve kararların gerekçeli olması gibi hususları içerdiği açıktır. Bilgilendirme hakkı, yargılamanın içeriğine dair tam bir bilgi sahibi olmanın yanında gerek karşı tarafın gerekse de yargı organlarının dosya içeriğine yapmış oldukları işlemleri öğrenmelerini kapsar. Bilgilendirme/ bilgilendirme hakkının etkin biçimde kullanılabilmesi için gönderilecek tebligat ve davetiyelerde kanunda öngörülmüş şekil şartlarına sıkı sıkıya uyulması gerekmektedir. Ayrıca bu hak sadece davanın başındaki iddia ve savunmalar açısından değil yargılamanın her aşamasında dikkate alınmalıdır. Bu kapsamda devam eden bir yargılamada, tarafların açıklamaları için bilgilendirme yeterli olmayıp yargılamada yer alan diğer kişilerin (tanık, bilirkişi gibi) açıklamaları açısından da önemlidir. Bilgilendirme hakkının usulüne uygun kullanımı ile tarafların haklarında öğrendikleri isnat ve iddialara karşı beyanda bulunabilme, davaya yönelik bilgi ve belge verebilme yani açıklama yapma hakkı da hukuki güvenceye bağlanmaktadır. Böylece davanın her iki tarafına eşit şekilde açıklama yapma hakkı tanınması ile adaletin görünür kılınması sağlanacaktır. Açıklamada bulunma hakkı, tarafların, yazılı veya sözlü şekilde iddia ve savunmalara karşı itirazda bulunabilme, davaya ilişkin beyanda bulunmalarını sağlar.

Davalı Yay Endüstri ve Taşımacılık Ltd. Şti.'ne dava dilekçesi 14.10.2014 tarihinde tebliğ edilmiş, anılan davalı şirket 23.10.2014 davale tarihli süre uzatım dilekçesinde tanık deliline dayanmıştır. Mahkemece, cevap için 31.10.2014 tarihli karar ile iki haftalık ek süre verilmiş, cevap dilekçesi ise 16.02.2015 havale tarihli olarak sunulmuş olmakla birlikte dosya içeriğinden ek süreye ilişkin davalı şirkete yapılan bir tebligat görülmemektedir. 16.02.2015 tarihli cevap dilekçesinde tanık isimleri bildirilmiş, 25.02.2015 tarihli celse davalı vekilinin cevap dilekçesi, delil-tanık listesi sunduğu duruşma tutanağına geçmiş ancak bu konuda olumlu-olumsuz bir karar verilmemiş, tanıklar dinlenilmemiştir. Hal böyle iken, süresi içinde verilen süre uzatım dilekçesinde tanık deliline dayanan davalı Yay Endüstri ve Taşımacılık Ltd. Şti.'nin bildirmiş olduğu tanıkların dinlenilmemesi hatalı olup davalının savunma hakkının kısıtlanması yerinde olmamıştır.

3-Kabule göre, davacının dava açmadan önce dava konusu fazla mesai ve genel tatil ücreti alacakları için davalı MNG Kargo Yurtiçi ve Yurtdışı Taşımacılık Anonim Şirketine noterden gönderdiği 12.08.2014 tarihli ihtarnameye ilişkin giderin anılan davalı şirketten tahsiline karar verilmemesi hatalı olmuştur.

Hukuk Muhakameleri Kanununun “Yargılama Giderlerinin Kapsamı” başlıklı 323. maddesinin 1. fıkrasının (ç) bendinde, ihtarname giderlerinin de yargılama giderlerine kapsamında olduğu açıkça belirtilmiştir. Bu nedenle, davacının ihtarname giderlerinin davalı MNG Kargo Yurtiçi ve Yurtdışı Taşımacılık Anonim Şirketi’nden tahsiline hükmedilmesi gerekirken yazılı gerekçeyle reddedilmesi hatalıdır.

4-Kabule göre; mahkemece hükme esas alınan bilirkişi raporunda, fazla mesai alacağının hesaplanmasında imzalı ücret bordrolarında fazla mesai tahakkuku bulunan dönemlerin dışlanmadığı görülmekte olup, davacının imzasını taşıyan ücret bordrolarındaki fazla mesai tahakkuku bulunan ayların hesaplama dışında bırakılması gerekir.

Sonuç:

Temyiz olunan kararın yukarıda yazılı nedenlerle BOZULMASINA, peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgililere iadesine, 19.12.2018 gününde oybirliğiyle karar verildi.